

การสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปศึกษา
 เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางศิลปะ
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวพัชริน สงวนผลไพโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2539

ISBN 974 - 633 - 552 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A SURVEY OF STATE AND NEEDS OF ART EDUCATION TEACHERS
CONCERNING ART STUDIO IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION ,BANGKOK METROPOLIS

Miss. Patcharin Sa-nguanpholpairoj

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

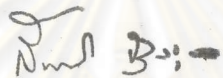
1996

ISBN 974-633-552-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการ
ทางศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวพัชริน สงวนผลไพโรจน์
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุ่นณรัตน์ พิชญไพบุลย์

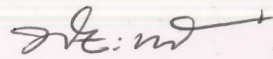

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

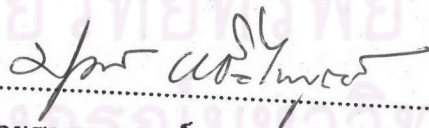

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

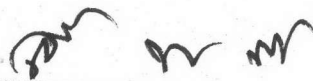
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุ่นณรัตน์ พิชญไพบุลย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ)

พัชริน สงวนผลไพโรจน์ การสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปะศึกษาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางศิลปะ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (A SURVEY OF STATE AND NEEDS OF ART EDUCATION TEACHERS CONCERNING ART STUDIO IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปยุตต์รัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ 160 หน้า. ISBN 974-633-552-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปะศึกษา เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะภายในห้อง ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสื่อการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านบรรยากาศภายในห้องปฏิบัติการ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูศิลปะศึกษา ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 157 ราย จาก 60 โรงเรียน คิดเป็น 87 เปอร์เซ็นต์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า สภาพของห้องปฏิบัติการทางศิลปะศึกษา โดยส่วนรวมประสบปัญหาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ ขาดแคลนก้อนน้ำ อย่างน้ำและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ส่วนใหญ่จะใช้ห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการ ซึ่งมีพื้นที่ห้องคับแคบปัจจุบันยังขาดงบประมาณ เพื่อการปรับปรุงและซ่อมแซมจากทางโรงเรียน จากสภาพดังกล่าวส่งผลถึงความต้องการดังนี้

1. ด้านลักษณะในห้องปฏิบัติการ มีความต้องการสูงสุดคือ การมีห้องปฏิบัติการที่ออกแบบสำหรับการเรียนศิลปะโดยเฉพาะ การมีห้องปฏิบัติการเฉพาะวิชาแต่ละประเภทและการมีพื้นที่สำหรับเก็บของขนาดใหญ่หรือของจำนวนมาก
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ มีความต้องการสูงสุดคือ ก้อนน้ำในห้องปฏิบัติการ ตู้เก็บวัสดุสิ้นเปลือง และชั้นวางงานประเภทจิตรกรรมประติมากรรมและงานแขวนประดับที่เสร็จแล้ว
3. ด้านสื่อการสอนในห้องปฏิบัติการ มีความต้องการสูงสุดคือ ตู้สำหรับเก็บสื่อการสอน การมีสื่อการสอนเฉพาะในหมวดวิชาและเครื่องวิดิทัศน์
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ มีความต้องการสูงสุดคือ การมีเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรมอิสระอย่างชัดเจน การจัดโต๊ะปฏิบัติการแบบกลุ่ม
5. ด้านบรรยากาศในห้องปฏิบัติการ มีความต้องการสูงสุดคือ การจัดแสดงผลงานนักเรียนในห้องปฏิบัติการ การมีห้องที่มีบริเวณเปิดโล่งเห็นทิวทัศน์ภายนอกและการที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตกแต่งผลงานศิลปะภายในห้องปฏิบัติการร่วมกัน

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C643851 ART EDUCATION

: MAJOR
KEY WORD: ART STUDIO/ SECONDARY SCHOOLS/ART TEACHERS

PATCHARIN SA-NGUANPHOLPAIROJ : A SURVEY OF STATE AND NEEDS OF ART EDUCATION TEACHERS CONCERNING ART STUDIO IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASSIS. PROF. POONARAT PICHAYAPAIBOON, Ed.D.
160 pp. ISBN 974-633-552-9

The purposes of this research were to survey the state and needs of art education teachers concerning art studio in secondary schools such as studio lay out, studio facilities, instructional media, teaching and learning organization and the atmosphere in art studio. The researcher sent questionnaires to the samples which are art teachers. One hundred and fifty seven questionnaires (87 percents) were returned from 60 schools. The obtained data was analyzed by percentage mean and standard deviation by using SPSS - analyzed program.

It was found that the state of art education teachers concerning to art studio in secondary school were as following: 1. Art teachers faced problems with inadequate number of art studio 2. The rooms were inadequate of water supply and sinks 3. Commond classrooms were mainly used as art studio 4. The art studios were deficient supported budgets.

It was also found that art education teachers' needs for the art studio were as following:

1. Studio lay out; the art studio which designed for only art teaching is considered the most important, in addition, a particular art studio can bring up better benefit for art teaching. Also art studio should have enough space for storing large items.

2. Studio facilities; taps, sinks, shelves for storing and displaying paintings and sculptures works, are considered the most important need.

3. Instructional media; cabinet for keeping media, the particular medias for art teaching such as vedio player, are considered the most important need.

4. Teaching and learning organization; allow students to work their individual activities in art studio, setting tables in groups, are considered the most important need.

5. The atmosphere in art studio; the setting of student's art works exhibition, the room with widely window allowed students to see outside view; both teachers and students should involve in displaying student's art works, are considered the most important need.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา.....

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความร่วมมือของบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยที่ตีมาตลอด คณาจารย์ในภาควิชาศิลปศึกษา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ อาจารย์มธรา จึงอยู่สุข อาจารย์กมลเวช นิตยสุทธิ์ รวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล คุณดวงฤดี ภัททมุข ให้ความช่วยเหลือภาพประกอบ ขอขอบคุณเพื่อนคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(ฝ่ายมัธยม)ที่ให้ความสนใจด้วยดีมาตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วน ได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ-คุณแม่ซึ่งสนับสนุนในทุกด้าน ขอพรจากพระเจ้าเป็นเจ้าให้เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

พัชริน สงวนผลไพโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของศิลปศึกษา.....	12
ศิลปปฏิบัติ.....	13
ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการทางศิลปศึกษา.....	33
การสอนศิลปะในระดับมัธยมศึกษา.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	63
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	64
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	102
วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผลการวิจัย.....	110
ข้อเสนอแนะ ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	122
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก	133
ภาคผนวก ข	134
ภาคผนวก ค	135
ภาคผนวก ง	138
ประวัติผู้เขียน.....	154

สารบัญตาราง

	หน้า
1. แสดงการเชื่อมโยงประเด็นสำคัญของทฤษฎีประยุกต์สู่การสอนทักษะ.....	16
2. แสดงเกณฑ์มาตรฐานการใช้พื้นที่ของสถาบันวิจัยอาคารเรียน.....	36
3. จำนวนโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลและตัวอย่างประชากรครู.....	64
4. แสดงมาตราส่วนประเมินค่า	66
5. แสดงค่าวิเคราะห์จากแบบมาตราส่วนประเมินค่า.....	67
6. จำนวนร้อยละจำแนกตามเพศของครูศิลปศึกษา.....	68
7. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามอายุ.....	70
8. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	70
9. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด.....	71
10. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามระดับชั้นที่สอน.....	72
11. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามจำนวนวิชาที่สอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น.....	72
12. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามจำนวนวิชาที่สอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	73
13. จำนวนร้อยละของครูศิลปศึกษาจำแนกตามห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการสอน.....	74
14. จำนวนร้อยละจำแนกตามชั่วโมงสอน/สัปดาห์ของครูศิลปศึกษา.....	74
15. จำนวนร้อยละจำแนกตามวิชาศิลปะที่ใช้ห้องปฏิบัติการของครูศิลปศึกษา.....	75
16. จำนวนร้อยละจำแนกตามห้องปฏิบัติการศิลปะในหมวดวิชาศิลปศึกษา.....	75
17. จำนวนร้อยละจำแนกตามห้องปฏิบัติการศิลปะที่ใช้ร่วมกับการเรียนการสอน วิชาอื่น ๆ.....	76
18. จำนวนร้อยละจำแนกตามตำแหน่งของห้องปฏิบัติการบนตัวอาคาร.....	76
19. จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนความถี่จำแนกตามส่วนที่ต้องการ ปรับปรุงในห้องปฏิบัติการ.....	77
20. จำนวนร้อยละจำแนกตามเครื่องดูดอากาศในห้องปฏิบัติการ.....	78
21. จำนวนร้อยละจำแนกตามระบบถ่ายเทอากาศภายในห้องปฏิบัติการ.....	78
22. จำนวนร้อยละจำแนกตามหน้าต่างในห้องปฏิบัติการ.....	79

สารบัญญัตราง (ต่อ)

	หน้า
23. จำนวนร้อยละจำแนกตามพัคฒมภายในห้องปฏิบัติการ.....	79
24. จำนวนร้อยละจำแนกตามขนาดห้องปฏิบัติการ.....	80
25. จำนวนร้อยละจำแนกตามอุปกรณปฏิบัติการภายในห้องปฏิบัติการ.....	81
26. จำนวนร้อยละจำแนกตามอ่างน้ำในห้องปฏิบัติการ.....	81
27. จำนวนร้อยละจำแนกตามก้อกน้ำในห้องปฏิบัติการ.....	82
28. จำนวนร้อยละจำแนกตามโຕະนักเรียนปฏิบัติงานเดี่ยว.....	82
29. จำนวนร้อยละจำแนกตามโຕະปฏิบัติงานแบบกลุ่มในห้องปฏิบัติการ.....	82
30. จำนวนร้อยละจำแนกตามเก้าอ้ในห้องปฏิบัติการ.....	83
31. จำนวนร้อยละจำแนกตามโຕະเก้าอ้ครุในห้องปฏิบัติการ.....	83
32. จำนวนร้อยละจำแนกตามชั้นวางงานในห้องปฏิบัติงาน.....	83
33. จำนวนร้อยละจำแนกตามการใช้ห้องปฏิบัติการของครุคิลปศึกษา.....	84
34. จำนวนร้อยละจำแนกตามนักเรียนในแต่ละครั้งทีสอน.....	84
35. จำนวนร้อยละ ความถึ ส่วนเบียงเบน จำแนกตามการจัดสรรเงินซื้อ ครุภัณฑ์ ภายในห้องปฏิบัติการ.....	85
36. จำนวนร้อยละจำแนกตามอาจารย์ในหมวดทีต้องใช้ห้องปฏิบัติการ.....	85
37. จำนวนร้อยละจำแนกตามห้องปฏิบัติการ.....	86
38. จำนวนร้อยละจำแนกตามลักษณะห้องปฏิบัติการ.....	87
39. จำนวนร้อยละจำแนกตามโສດทัศนูปกรณทีมีอยู่ประจำภายในห้องปฏิบัติการ.....	88
38. ค้่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบียงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพปัจจุบันและ ความต้องการเกียวกับทห้องปฏิบัติการด้านลักษณะภายในห้อง ปฏิบัติการ.....	89
39. ค้่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบียงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพปัจจุบันและ ความต้องการเกียวกับทห้องปฏิบัติการด้านวัสดุอุปกรณภายใน ห้องปฏิบัติการ.....	91

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

40. คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพปัจจุบันและ ความต้องการเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการด้านสื่อการสอนในห้อง ปฏิบัติการ.....	93
41. คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพปัจจุบันและ ความต้องการเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนการสอน ในห้องปฏิบัติการ.....	95
42. คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพปัจจุบันและ ความต้องการเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการด้านบรรยากาศในห้อง ปฏิบัติการ.....	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

1. แสดงการจัดฝังห้องปฏิบัติการทางศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Edwin Ziegfeld)	39
2. แสดงการจัดฝังห้องปฏิบัติการทางศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา (NAEA).....	40
3. แสดงการจัดฝังห้องปฏิบัติการทางศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Guy Hubbard).....	41
4. แสดงการจัดฝังห้องปฏิบัติการทางศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา (U.S.Office of Edducation).....	42

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย